

İvanna Dimitrievna ZANET 90 yaşında

Kirez ayın (iyün) 15-dä tamamna-
dı 90 yaşını kongazhyka İvanna Di-
mitrievna ZANET, gazetamızın baş
redaktorunun, akademiin, yazıcının,
poetin, folklorcunun, dramaturgun
hem rejisörün Todur ZANETin ana-
sı.

İvanna Dimitrievna ZANET du-
du, büüdü hem yaşêêr Kongaz
küüyündä, dört oolun hem bir kızın
anası. Sovet vakıdında, beş uşak bü-
üttüü için hem onnarı ayaa koyduu
için, kabletti SSRBnın II-ci gradın-
da “Analık medali”sini.

Büünkü gündä Canabisindä var
13 unuka hem unučka, 15 praunuk
hem parunučka.

Candan-ürektän kutêêrız Cana-
binizi, İvanna Dimitrievna, bu gözäl
yıldönümünän. Allaa versin Sizä
saalık, uzun ömür, raatlık hem da
taa çok-çok sevinmelik.

İvanna Dimitrievna, saa olasınız,
ani varsınız hem ne mutlu canınıza,
ani bölä bir uzun ömür yaşêêrsınız,
ani zorluklara, cenklerä, aachıkla-
ra bakmadaan, bölä büyük bir günä
etiştiniz.

Saalık Allaa versin Sizä, İvanna
Dimitrievna!

“Ana Sözü” redakfıyası

Komratta Mihai EMİNESKU romın lişeyinä deyni eni korpus yapılacak

Kirez ayın (iyün) 19-da Gagauziyaya ofițial vizitlan geldi Moldova Premyer-ministrusu İon KİKU. Vizit başladı
ondan, ani Canabisi pay aldı Komratta Mihai EMİNESKU romın lişeyinä deyni yapılacak eni korpusun temelinä ilk
taşın koyulması sırasında.

Premyer-ministrudan kaarä, bu sı-
rada pay aldılar Romniya Kişinev
Büükelçisi Daniel Ioniță, Moldova
üüredicilik, kultura hem aaraştırma
ministrusu İgor ŞAROV, Gagauziya
Başkanı İrina VLAH, Komrat primarı

Sergey ANASTASOV hem lişeyin di-
rektoru Svetlana STOYNOVA.

Komratta Mihai EMİNESKU ro-
mın lişeyin yapılması için Romniya
devleti verer 15 milion ley, Moldova
tarafı da – 5,6 milion ley.

Bundan sora İon KİKU tanıştı Ga-
gauziyada Komrat çevrä yolun yapıl-
masınan hem Başküüyündä (Kırso-
va) yolların enilenmesinnän. Bu hem
Gagauziyada başka yolların yapılma-
sı için proektları annattı Moldovanın
ekonomika hem infrastruktura minist-
rusu Anatoliy USATIIY.

Moldova Premyer-ministrusu ta-
nıştı taa bir proektlan, ani 2018-ci yılın
Canavar ayın 18-dä Türkiye Prezidenti
Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN Ga-
gauziyaya pek önemni hem faydalı bir
vizitında başladıldı – Komrat stadio-
nun yapılmasınan.

Patretlär: vlah.md

Gagauziya koronavirustan yanêr, onnar sa, gülümseyeräk, sopalarını ütüleer

“Herliim biz kuvettä bulunnara
yalan sölärsäk – bu kabaat. Ama
kuvettä bulunnar bizä yalan sölärsä
– bu politika” (William James MUR-
RAY, amerikali kino hem televideniye
aktörü, komik, kinorejisör, ştenariyacı
hem prodüser)

2015-ci yılda Gagauziya Başkan-
narı seçimnerindä ozamankı kandidat
İrina VLAH adadıydı: «Я даю обеща-
ние, что ни одна больница и школа
в Гагаузии не будут закрыты» (bak:
http://vlah.md/index.php?newsid=58),
ama bu adamak yalan çıktı, zerä Kirez
ayın (iyün) 5-dä, artık Gagauziya Baş-
kanı İrina VLAHın başkannı altında
geçän İspolkom toplantısında karar
alındı Çeşmäküüyü gimnaziyasını ka-
pamaa. Bu gimnaziyaynın üürencilerini
küüdeki lişeyä geçirerlär. Yol üstündä
kalan üüredicilerä dä iş bulmaa adêrlar.

Gimnazıyanın kapanması,
üüredicilärlän analar-bobalar
danışmalrı 3-cü sayfada

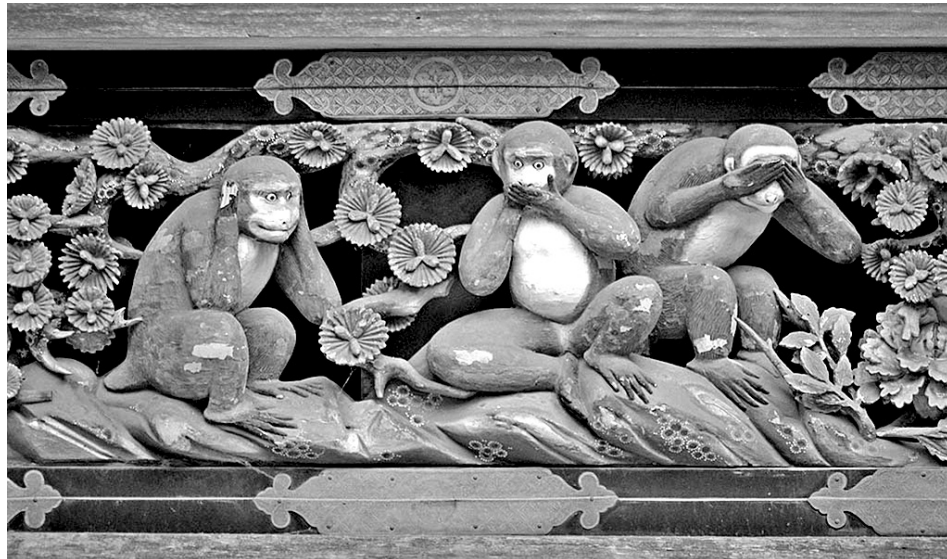
Bu günden Cümne strahovaniyesında CNAS kullandı 12 annaşma: Bulgariyaylan, Portugaliyaylan, Romıniyaylan, Lüksemburglan, Avstriyaylan, Estoniaylan, Çehiyaylan, Belgiyaylan, Polşaylan, Vengriyaylan, Litvaylan hem Germaniyanı.

Gagauziya koronavirustan yanêr, onnar sa, gülümseyeräk, sopalarını ütüleer

Bakmadaan ona, ani Çeşmäküüyü gimnaziyası kapanmasın deyni onun kolektivi, üürencilerin anaları-bobaları yazılarla hem imzalarla danıştılar Gagauziya Başkanına hem Moldova Prezidentına, gimnaziyanın kapanması için karar alındı. Kiyatların adresatları da, ne suvan imişlär gibi, ne da suvana kokannar gibi, bu kiyatları hiç esaba almadılar, sansın onnar hiç yokmuş ta.

İspolkom toplantısında Gagauziya üüredicilik Upravleniyasının başı Natalya KRİSTEVA, bezbelli büünkü Gagauziya Başkanın adınarını korumaa deyni, açıkladı, ani 2000-2010 yıllarında Gagauziyada 9 üüredicilik kuruluşuna reorganizațiya yapılmış. Beki da, ama ozamankı Gagauziya Başkannarı adamadıydılar şkolaları kapamamaa hem tükürdüklerini yalamadıydılar.

Kuvettä bulunan GAGAUZ olmayannar GAGAUZLAA karşı işlerini pek islää bilerlär hem, hiç birindän diil saklı, ani onnar Gagauziyada son 5 yılda gagauzları yok etmekte hem onnarı bulgarlaştırmakta, ruslaşmakta hem romunlaşmakta korkunç ölçüde tisti

işlär yapêrlar: şkolaların gagauz direktorlarını yok ederlär, gagauz dilindä üüredicileri ezerlär, adlara hem soylara görä şkolaları bölerlär. Şindi da şkolaları kapamaa başladılar, sansın başka önemni işlär, ölä nicä Gagauziyamızı cızır-cızır yakan koronaviruslan düüşmäk, yok. Halizdän: Gagauziya koronavirustan yanêr, onnar sa sopalarını ütüleer!

GAGAUZLAR hem diil salt onnar bilerlär, ani üürenikilik olmazsa, uşaklarımız acemi kalarsa – hepsimiz kuvettä bulunnarın kulları olcez. Ama genä da, taa bir kerä, isteirim sölemää ne o üürenmiş olmak, açıklayarak sizä ne yazılı Üülen Afrika Respublikasının Stellenbos (Stellenbosch) Universitetinin ana binasının girişindä:

“Her angı bir milleti yok etmek için diil lääzım atom bombası yada uzak radius ırmalı raketaların kullanılması. Lääzım sadä düşürmää üüretmenin kalitesini hem brakmaa üürencilär ekzamennerdä aldatsınnar.

Bölä vraçların ellerindän pațientlar ölerlär.

Bölä injenerların ellerindän binarlar yıkılêrlar.

Bölä ekonomistlerin hem buhgalterların ellerindän paralar kaybelerlär.

Bölä yuristların hem sudyaların ellerindä dooruluk kaybeler.

Üürediciliin batması – bu milletin batmasıdır”.

Kendimdän da ekleycäm: kör kalmaa istärsanız – üürenmeyiniz; dilsiz kalmaa istärsanız – kuvet önündä bükülün; saar kalma istärsanız – yalanlarla yalancıları inanın hem sesläyin.

Akademik hem poet Todur ZANET,

Gagauz Millî Gimnânın avtoru

PATRETTÄ: Yaponiyanın Nikko kasabasının Tosögu aydın erindeki “Üç maymun” barelyefi (*kaynak: <https://ru.wikipedia.org/>*)

AÇAN ADAMAKLAR YALANA DÖNER

2015-ci yılda Gagauziya Başkannarı seçimnerindä ozamankı kandidat İrina VLAH adadıydı: «Я даю обещание, что ни одна больница и школа в Гагаузии не будут закрыты» (bak: <http://vlah.md/index.php?newsid=58>). Ama, bezbelli, bu Gagauziyada hiç bir şkola kapanmayacak adamaklar yalana döner, zerä başkannaa kandidatin hem büünkü Gagauziya Başkanı İrina VLAHın neetindäymiş Çeşmäküüyü gimnaziyasını, kapayıp, oradaki lițeyân birleştirmää.

Gagauziya Başkanı İrina VLAH kendisi bunu bildirmedi, ama Hederlez ayın (may) 12-deki Gagauziya İspolkomun toplantısında Gagauziya üüredicilik Upravleniyası Başına Nataliya KRİSTEVAya sölettirdi. Hem, açan gimnaziyanın kolektivi, üürencilerin anaları-bobaları, Çeşmäküüyü Sovetinin sovetnikleri, portä kaldırıp, çannarı düümää başladılar, İrina VLAH insanlarla buluşmaa gitmedi, yollayıp oraya kendi senselesiykasını hem İspol-

kom predseatelin yardımcısını Olesä TANASOGLUyu.

Buluşmada Olesä TANASOGLU, sansın Gagauziyadan diil, ama başka bir planetadan gelmiş gibi, insannarın sancısını annamayıp hem iştımeyp, teklif etti gimnaziyanın kapanmasından sora kalan paraları daatmaa pensiya (!!!) kabledän çeşmeküül insannarına.

Çeşmäküüyü gimnaziya kapanmasın deyni onun kolektivi, gimnaziya üürencilerin anaları-bobaları başladılar cümneyi ayaa kaldırmama hem danışma kiyatları

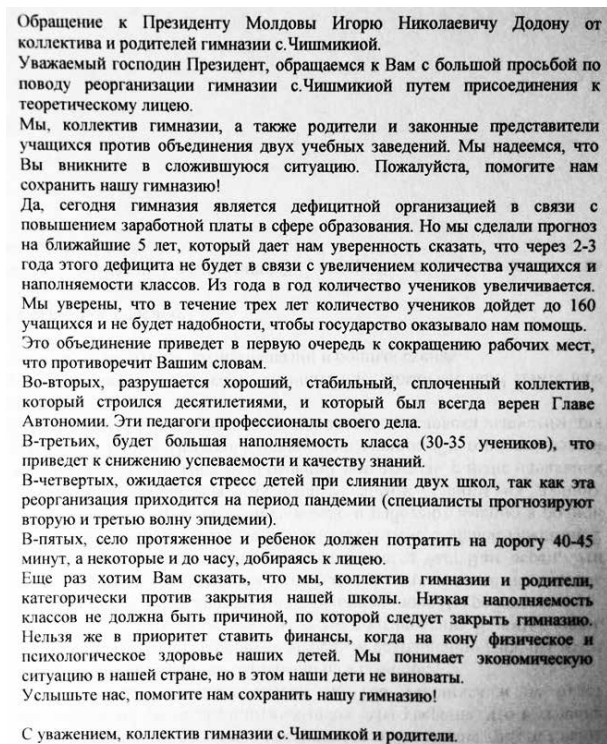
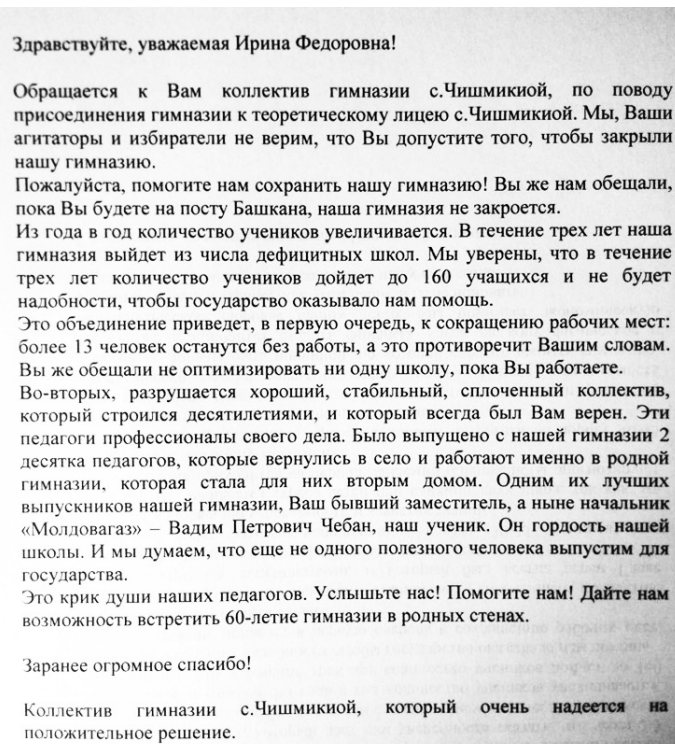
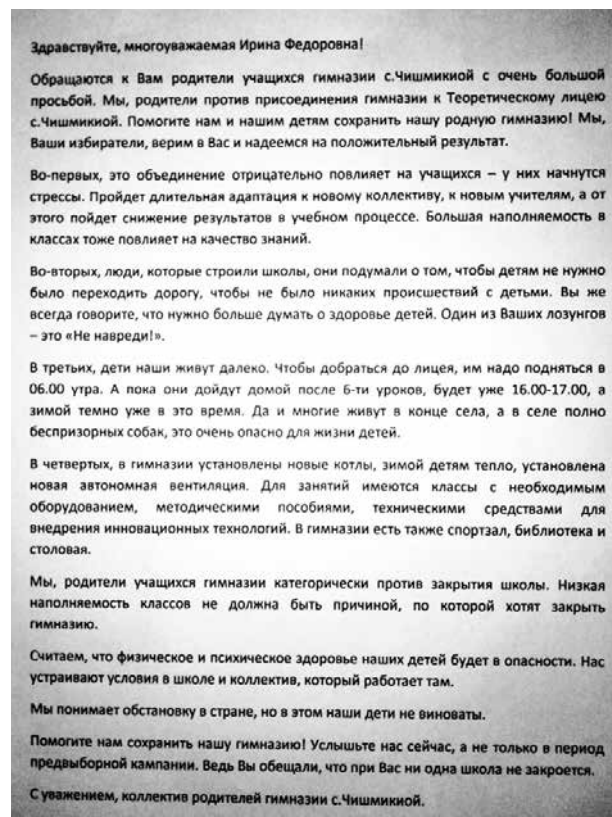
yazmaa Gagauziya Başkanına İrina VLAHa hem Moldova Prezidentına İgor DODONa, Gagauziya Halk Topluşu Başına Vladimir KISSAya hem bu küüdän GHT deputatına Ekaterina JEKOVAya, Çeşmäküüyü sovetniklerinä hem primarına, ani gimnaziyanın kapanmamasında yardımcı olsunnar.

Başkana kiyatta insannar yazêr: «Вы же обещали не оптимизировать ни одну школу, пока Вы работаете...» Ama Başkan susêr, bileräk, ani iki yıldan sora mandatı biter, da onun hiç umurunda da olmayacak bu

üüredicilär, nicä da başkaları da, ani onun için seçimnerdä okadar çok aazlarını yaydılar hem agitațiya yapardılar.

Gagauziya Halk Topluşu gimnaziya konusunda çeşmäküülülerdän arka oldu, 17 oylan kabledip bir danışma Gagauziya Başkanı adına, teklif edip İrina VLAH atılsın kendi fikirindän Çeşmäküüyündä gimnaziyaı kapamaa.

Not. Çeşmäküüyün gimnaziyasının kolektivinin hem üürencilerin anaları-bobaların can acısınna yazılı danışmaları *cesmakuu.md* saytında yayınnandılar. Biz da onnarı kuvet tarafından “ışıldımeyän” örneklär olarak büün gazetemızda tiparlêêrız, insannar bilsinnär deyni politikacıların yalancılığını hem taş olan cannarını.

Gündän günä koronavirus için haberlär

Gagauziyada COVID-19 hepsini haşlêr

02.06.2020. Gagauziyanın saalık Upravleniyasının açıklamasına görä, Gagauziyada bu günä kadar koronavirusa ulaşannarın sayısı 477.

Gagauziyada ulaşannarın arasında var: uşaklar – 23 (Çadır rayonu – 19, Komrat rayonu – 3, Valkaneş rayonu – 1); gebä karılır – 19 (Çadır rayonu – 15, Komrat rayonu – 4); medişina zaametçileri – 68 (vraçlar – 18, medsestralar – 33, sanitarlar – 16, farmaşevtlar – 1).

GAGAUZIYA COVID-19-dan YANÊR: Moldovada 1-ci erä çıktık

03.06.2020. Moldova saalık ministerlii açıkladı, ani son 24 saatta Moldovada 247 kişidä COVID-19 testi pozitiv çıktı. Onnarın arasından 32-si Gagauziyadan (Çadır rayonu – 18, Komrat rayonu – 12, Valkaneş rayonu – 2) – bu da bir gündä hepsi ulaşannarın 13%-ti.

Bölä baktıynan bütün Moldova statistikasına görä Gagauziya 3-cü erdä (1-ci Kişinev, 2-ci – Bêlt). Ama bu diil dooru, zerä insan sayısına görä bakarsak, ozaman tıfırlar diişer, da haliz durum ortaya çıkınca, Gagauziya (bir bin cana görä ulaşan sayı %) 1-ci erä çıkêr.

Durum da bölä:

Bütün Moldova (3 000 000 insan): 03.06.2020 günü ulaşannar – 247, bir

bin cana görä ulaşan sayı %-ti – **0,082;**

1-ci er – Gagauziya (134 000 insan): 03.06.2020 günü ulaşannar – 32, bir cana görä ulaşan sayı %-ti – **0,24;**

2-ci er – Bêlt kasabası (145 000 insan): 03.06.2020 günü ulaşannar – 24, bir cana görä ulaşan sayı %-ti – **0,17;**

3-cü er – Kişinev kasabası (850 000 insan): 03.06.2020 günü ulaşannar – 88, bir cana görä ulaşan sayı %-ti – **0,1.**

YANÊRİZ, BEY! Gagauziya COVID-19-da büün da Moldovada 1-ci erdä

04.06.2020. Moldova saalık ministerlii açıkladı, ani son 24 saatta Moldovada COVID-19-za 1449 test yapıldı, onnarın 223-çü pozitiv çıktı.

Bunnarın arasından Gagauziyada COVID-19-za testi 29 kişidä pozitiv çıktı (Çadır rayonu – 16, Komrat rayonu – 11, Valkaneş rayonu – 2).

Koronavirus mu, rak mı, şeker mi, davleniye mi – hepsi bir tepedä

Gazetamızın bu sayısı tipara hazırlanarkana Gagauziyada koronavirus baterinä ölenlerin sayısı 39 kişiyä etiştı. Ölenlerin arasında var insannar hepsi Gagauziya rayonnarından Çadırdan da, Komrattan da, Valkaneştän dä. Onnarın aslı diagnozları: şeker hastalılı, rak, davleniye, ürek problemları, ama vraçlardan hepsinä bir ölüm sebebi koyulêr – koronavirus.

08.06.2020 günü Komrattan geldi haber, ani raametli oldu Komrat İoan Vatededici klisesinin duhovnii arhimandrit İULIAN (BONDAR).

Nicä açıkladılar klisä adamnari, arhimandrit İULIANDa varmış problema solumaklan, ani çekilärmış hasta üreendän.

Arhimandrit İULIAN bizimnän bilä durdu Gagauziyanın kurulma temelindä. Çok erlerdä Gagauziyanın kaavileşmesi için yardımcı oldu.

Ofişal açıklamalara görä arhimandrit İULIAN ölmüş koronavirustan, ani urmuş onun başka hastalıklarına.

Kirez ayın (iyün) 9-da raametli oldu Komrat “Su-Kanal” kuruluşun direktoru Vera GAGAUZ.

Kirez ayın (iyün) 9-da raametli oldu Çadır kasabasının 1-ci uşaklar hem gençlär şkolasının direktor yardımcısı Vasiliy YAŞÇUK, 63 yaşında.

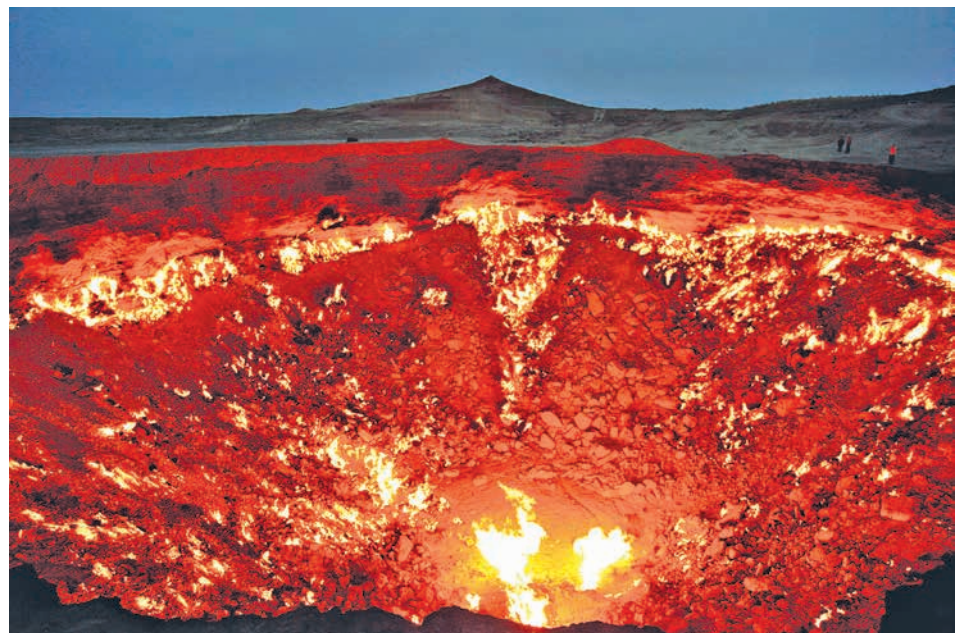
Gagauziya “korona”dan cızır-bızır yanêr

İki gün sıravardı Gagauziyada koronavirusa ulaşannarın sayısı Moldovada bir gündä hepsi ulaşannarından 13% yapardı. Dün, 05.06.2020 günündä, bu tıfıra 15% oldu – 35 kişi (Moldovada 05.06.2020 günündä ulaşannar – 229).

Gagauziya rayonnarına görä dün ulaşannar: Çadır – 16, Komrat – 15, Valkaneş – 4. İnsan sayısına görä esap yaparsak, koronavirusa ulaşannar sayısında Gagauziya hep 1-ci erdä kalêr – bir bin cana ulaşan sayı 0,26%.

CENDEM KAPUSU AÇILDI: Gagauziyada bir gündä 45 kişi COVID-19-za ulaştı

Artık 4-cü gün sıravardı Gagauziyada koronavirusa ulaşannarın sayısı büüyêr. Dün bu tıfıra birdän 30% büüdü. Bir gündä 45 kişi ulaştı. Bu Moldovada bir gündä hepsi ulaşannarından – 264 kişidän – 17% yapêr

Şindi Gagauziyada 646 kişidä COVID-19-za test pozitiv çıktı. Gagauziya rayonnarına görä ulaşannar: Çadır – 344 (+20), Komrat – 191 (+25), Valkaneş – 111 (+0).

Herliim insan sayısına görä esap yaparsak, Gagauziya hep 1-ci erdä kalêr – bir bin cana ulaşan sayı **0,34%.**

Bundan kaarä ötöögün koronavirus baterinä 83 yaşındakı adam raametli oldu. İşlär bölä gidärsä koronavirus yangının ateşi Gagauziyayı cendemä döndürecik, zerä Gagauziyaya deyni cendem kapusu açıldı artık.

PATRETTÄ: Türkmenistan “Cendem Kapusu” denän Darvaz gaz krateri.

Gagauziyada COVID-19 cendemin göbää Komrada kaydı

11.06.2020. Moldovada bir gündä COVID-19-za 1802 test yapıldı. Onnardan 406 pozitiv çıktı. Bunnarın içindän 18,2% Gagauziyadan – 74 kişi.

Gagauziyada hepsi ulaşannarın sayısı 770 kişi oldu. Rayonnara görä Çadır – 389 (+18), Komrat – 257 (+39), Valkaneş – 128 (+17).

İnsan sayısına görä koronavirusa ulaşmada Gagauziya Moldovada hep 1-ci eri tutêr – şindi bir bin cana ulaşan sayı **0,55%.** Bütün Moldova (3 000 000 insan): 11.06.2020 günü bir bin cana görä ulaşan – 406; Kişinev kasabası (850 000 insan): 03.06.2020 günü ulaşannar – 95, bir cana görä ulaşan sayı %-ti – 0,11%.

Klavdiya PARTOLE – kulturaya özü verili izmet

2020-ci yılın Kirez ayın (iyün) 14-dä tamamnadı 65 yaşını anılmış moldovan yazıcıykası, jurnalistkası, araştırmacıyka, gagauz kulturasının dostu Klavdiya PARTOLE.

Klavdiya PARTOLEnin literatüra yaratmak yolu geniş, ama taa çok adanmış uşaklara. Yaşamasında o yazdı hem tipardan çıkardı uşaklar için 15 kiyattan zeedä, olup onnarın en sevgili avtorlarından birisi. Canabisini severlär onnar da kim yazmakta ilk adımnarını yapêr, kim muzıkada, türkücülüktä hem resmcilikte kendisini dener – çok yıllar sıravardı Klavdiya PARTOLE Moldovanın “İon KRÄNGA” uşaklar için Milli bibliotekasında “Krängada” yaratmak birliin öndercisi olarak çalışêr. 2005-ci yılda Halklararası kiyat salonunda onun “Aalayan sedefçiklär” kiyadı uşaklar için yılın kiyadı tanındı.

Gagauziyada Klavdiya PARTOLE-

yi taa çok bilerlär onun bizä Dünnäa urunda anılmış gagauz hem Romın resimcisini, komratlı İoan PAPAZOGLUyu (13.06.1904-09.01.1988) tanıtmamasından hem Canabisinin yaratmak varlının araştırmalarından. İoan PAPAZOGLU kendi yaşaması için ömür boyunca Gündeliklär (rusça: дневники) yazmış, neredä annadêr onun Komratta uşaklık hem gençlik yılları için.

Klavdiya PARTOLE İoan PAPAZOGLUylan sadä yazışardı, ama Canabisinnän üz üzä tanışmazdı, zerä o yıllarda Romniyaya vardı nicä gitsinnär sadä yakın senselelär. Da, açan Büyük resimci çaardı onu Bukureşä, kendisinin resim sergisinä, Klavdiya PARTOLE gidämedi. Tutarak elindä bu teklifi, onun sözlerinä görä, “o duyardı kendisini zavalı hem beceriksiz”. Resimci raametli olduktan sora, onun kardaşının kızı Silviya PAPAZOGLU verdi bu gündelikleri Klavdiya PARTOLEyâ.

Bu zengin materiallarla tanıştıktan sora, Klavdiya PARTOLE aldı karar onnarı gelecäa brakmaa da kendisinin çalışmalarınan bu gündeliklär 2001-ci yılda, “Revenirea acasa” (“Evä dönmäk”) adında, “Pontos” basım evindä, Marçela MARDARENin redaktorluunda hem Silviya PAPAZOGLU-

LUnun sponsorluunda, tipardan çıktılar.

Bu kiyadın çıkması için bän anısdan üürendim Moldova resimcilik incäzanaatı Milli muzeyindän bir TV kolverimindän, neredä Klavdiya PARTOLE annadardı İoan PAPAZOGLUnun bu muzeydä bulunan resimleri için. Telefonda annaşıp, kiyadın prezentaşısını 2002-ci yılın Kirez ayın (iyün) 11-dä yaptık Komratta, neredä pay aldıydı filologiya bilgilerindä habilitat doktoru İon DRON, ani kiyadın bibliografiya bölümünü hazırlamıştı.

Klavdiya PARTOLEylän buluşmak pek meraklandırdı gagauz resimcilerini, yazıcılarını, kultura insannarını, angıların çöyü bu kiyadın prezentaşısı resimcinin adını seftä duyardılar. Onuştan İoan PAPAZOGLUnun gündeliklerinden kimi parçaları çevirdim romıncadan rusçaya da 2015 hem 2019 yıllarda erindeki presa sayfalarında tiparladım.

İoan PAPAZOGLU pek sevärdi gagauz ana tarafını da, saat geldiynän, izin verdi onu gömsünnär Komratta. Klavdiya PARTOLE, Bukureş krematoriyasına, neredä bulunardı resimcinin külleri, gidip, getirdi o külleri Moldovaya da 2004-cü yılın Hederlez (may) ayında, Gagauziyada kultura insannarın yola geçirmesinnän, onnar topıraa

verildi Komrat kasabasının merkez mezarlıunda. Bu iş için para yardımı verdi Silviya PAPAZOGLU.

Taa sora 2005-ci yılda, şindi ABD-da (Amerika Birleşik Devletleri) yaşıyan Silviya PAPAZOGLUnun yardımınan, Klavdiya Afanasievna PARTOLE hazırladı hem hep “Pontos” basım evindä Marçela MARDARENin redaktorluunda tipardan çıkardı İoan PAPAZOGLUnun yaşaması hem yaratması için çift dilli (romınca hem angliyya) albom kiyadını.

Büünkü gündä da Klavdiya PARTOLE, yazıcıyka hem araştırmacıyka olarak, pek aktiv hem verimni çalışêr. Onun neetindä var Moldova resimcilik incäzanaatı Milli muzeyindä İoan PAPAZOGLUnun resimlerinin sergisi kurmaa.

Bu yıldönümü günnerindä planımızza koyduydık Klavdiya PARTOLEylän buluşmaa Komrat Regional bibliotekasında, ama karantin beterinä bunu yapamadık. Bu üzerä “Ana Sözü” gazetasının sayfalarından kutlêırız Canabisini, şükür ederiz onun Gagauziya istoriyasına hem kulturasına katkıları için hem dileeriz hep ölä entuziazmayan hem yaratmak dalgalarının başarısın çekettirilmiş işlerini. Umut ederiz, ani hep okadar buluşmamız olacak.

Evgeniya LÜLENOVA,
Komrat kasabası

COVID-19: Moldova 12 bini geçti, Gagauziya cendemä döndü

Moldovada COVID-19-za ulaşannarın sayısı dün, 16.06.2020 günündä, 12 bin kişiyi geçip, 12254 oldu. Bunnarın içindä Gagauziyada 979 kişi (8%). İnsan sayısına görä bakarsak, Moldovada bir bin cana görä ulaşan sayı 0,41%, Gagauziyada sa 0,73%

Son aftalar içindä koronavirus beterinä Gagauziya cendemä döndü da artık bu kıran salgınından çatır-çatır yanêr. Sade dün, 16.06.2020 günü, bizim tarafın insannarından 35 kişidä testlar pozitif çıktı.

Bir ayın içindä Gagauziyada ulaşannarın sayısı may 8 katına kalktı (18.05.2020 – 127 kişi, 16.06.2020 – 979 kişi). Bolnişalar dop-dolu, ilaçlamak may yok, öleñnär sayısı zeedelener. Kiyamet!

COVID-19 Gagauziyada taa iki can aldı

Kirez ayın (iyün) 22-dä COVID-19-dan Gagauziyada taa iki kişi öldü – Komrat rayonundan bir karı (86 yaş) hem Valkaneş rayonundan bir adam (76 yaş).

Koronavirusun başlamasından beeri Kirez ayın (iyün) 22-dän Gagauziyada 1099 kişi bu salgına ulaştı. Onnarın arasından 37 kişi öldü.

COVID-19: Moldova 14200 kişi ulaşan, Gagauziyada – 1101 kişi

22.06.2020. Bu saatta Moldovada COVID-19 durumu bölä: ulaşannarın sayısı – 14200; öleñnär – 473; alışannar – 7896.

Gagauziyada ulaşannarın sayısı:

Çadır rayonu – 517;
Komrat rayonu – 444;
Valkaneş rayonu – 140.

Ulaşannarın arasında:

Adam kulluu – 5903;
Karı kulluu – 8297;
Gebä karılar – 129.

Moldovada COVID-19 hasta bu kadar: 15078 – 8400 – 495 = 6183

25.06.2020. Bu saatta Moldovada COVID-19 durumu bölä: ulaşannarın sayısı – 15078; öleñnär – 495; alışannar – 8400.

Gagauziyada ulaşannarın sayısı – 1150:

Çadır rayonu – 525;
Komrat rayonu – 478;
Valkaneş rayonu – 147.

Moldovada hepsi ulaşannarın arasında:

Adam kulluu – 6252;
Karı kulluu – 8826;
Gebä karılar – 133.

Çeşmäküüyündä “1946-1947 yıllarda olan Aaçlın kurbannarı”na anmak kompleksi kurulacek

“Genç gagauz yazıcılar Birliin” Cümne Birlii başının Alla ÇERNİOG-LUnun (Alla Büük) danışmasına görä, Hederlez ayın 25-dä Çeşmäküüyü Soveti aldı karar Çeşmäküüyündä 1946-1947 yıllarda Aaçlaa kurban olanların anması için kurmaa bir anmak kompleksi.

Bu Karar için taraf oldular Çeşmäküüyü Sovetin hepsi sovetnikleri.

Küüyün primarı Sofiya JEKOVA da buna yanı oldu, da istedi izin, başlamaa deyni bu memorial kompleksi için para hem başka yardımnaı toplamaa.

Çeşmäküüyü Sovetin başı Pötr MACAR açıkladı, ani bu iş için var nicä kullanmaa o paraları hem malları, ani küülülär topladıydılar Ütülü küüyü tarafından küüyä bir kruça koymaa deyni.

Not. Canavar ayın (oktäbri) 15-dä Gagauziya Halk Topluşu (GHT) kendisinin XXX-cu toplantısında, inceleyeräk GHT deputatların Elena KARAMİTın hem Ekaterina JEKOVAın zakon teklifini “Gagauziyada 1946-1947 yıllarda aaçlık kurbannarını Anmak Günü” Canavar ayın (oktäbri) 19-da olsun deyni, Karar aldı Gagauziyada bu gündä “Aaçlık kurbannarını Anmak Günü” bakılsın.

“Gagauziyada 1946-1947 yıllarda aaçlık kurbannarını Anamak Günü” kurmaa deyni teklif kararı oy birliinnän alındı Avdarma küüyündä “1946-1947 yıllarda yapılan Aaçlın kurbannarını Anmak Günü toplantısında 2017-ci yılın Kırım ayın (dekabri) 9-da (bak: <http://anasozu.com/avdarma-kuyunda-1946-1947-yillarda-olan-aacilin-kurbannarini-andilar/>). Aaçan orayı toplandı Gagauziyanın 13 küüyündän hem kasabasından 128 yaşlı insan, ani, o kara belayı geçirip, diri kaldılar. Ozaman karar alındı, ani bu Gün, akademik hem poet Todur ZANETin teklifinä görä, Canavar ayın (oktäbri) 19-da olsun.

COVID-19-zu sökmä kertiinä gelän bilimciyi ABDda kurşuna urdular

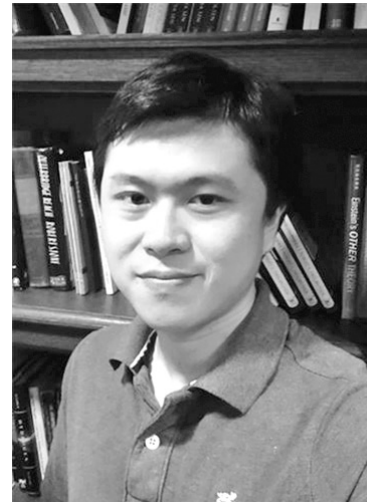
Hederlez ayın (may) 6-da NBC News haber agenstvosu bildirdi, ani Amerika Birleşik Devletlerin (ABD) Penselvaniya (Pennsylvania) devletinin Ross Taunşip (Ross Township) kasabasında, kendi evindä ölü bulmuş COVID-19-zu sökmä kertiinä gelän kitaylı bilimci Bing LİU.

37 yaşındaki kitaylı bilimci Bing LİU, araştırmacı olarak, işlärmış Pittsburg (Pittsburgh) Universitetinde. Bu universitet bildirmiş, ani Bing LİU bulunarmış “SARS-CoV-2 infektiyasının temelindä yatan kletkalar uurunda mehanizmaların annamasını sökmäk kertiindä”.

Agenstvo bildirer, ani Bing LİUyu urmuşlar ensesindän hem kafasından. Poliñiyaya görä onu uran kişiyi da, 46 yaşındaki Hao GUYu, kurşundan urulmuş, ölü bulmuşlar maşinasında, ani durarmış ilk kurbanın evindän bir milä (1,6 km) uzaklıkta.

Poliñiya sayarmış, ani bu öldürücü olay olmuş Hederlez ayın (may) 2-dä, açan, biri-birlerini tanıyan bu adamnarin arasında, “intim uurunda partnör için”, kavga çıkmış.

Poliñiya açıklamış, ani poliñiya bulmamış baalatı Bing LİUnun CO-

VID-19 uurunda araştırmalarının hem bu öldürmäklä: “Bu tragediyalı olayın ilgisi yok Pittsburg (Pittsburgh) Universitetinde bu adamın yaptığı araştırmalarla, yada başka işlärlän, ani yapılar Pittsburg (Pittsburgh) Universitetinde, hem da yok ilişikli Birleşik Devletlerinä hem dünneyä dokunan saallu koruma dolayında bütüinkü krizilän”.

Bu tragediyadan sora, Pittsburg (Pittsburgh) Universiteti bildirdi, ani Bing LİU pek verimni bir bilimciydi: “O bulunardı SARS-CoV-2 infektiyasının temelindä yatan kletkalar uurunda mehanizmaların annamasını sökmäk kertiindä. Biz bütün kuvedimizi koyacez ona, ani başarmaa Bing LİUnun araştırmalarını da bununnan onun bilim çalışmalarına lälüzünü saygıları vermää”.

Patret: nbcnews.com

Vladimir PUTİN Sovet Rejiminin kurbannarı için: «Многое нужно сделать для того, чтобы это никогда не забывалось»

Gagauziyada “Rusiya patriotların” hem bütüinkü Gagauziya Halk Topluşunda kimi deputatların, ani “Rusiya” lafını kullanarak gagauzların aaçlık tragediyasına karşı giderlä, gözlerini açmaa deyni maasuz tiparlêêrız Rusiya Prezidentın Vladimir PUTİNin 2007-ci yılın Canavar ayın (oktäbri) 30-da, Moskvadaki “Butovo memorial kompleksi”na gittiindä hem Sovet Rejiminin kurbannarına saygı gösterdindä o kurbannarı anmak pozitiyasını.

Подход к прессе после посещения Бутовского мемориального комплекса

Вопрос: Вы впервые посещаете это трагическое место. Скажите, пожалуйста, что Вы почувствовали, находясь здесь? И скажите, как вы считаете, все ли делается сегодня для людей, которые пострадали в то страшное время, чтобы они почувствовали, что о них помнят и что время вот это страшное навсегда осталось позади?

В.Путин: Мы собрались действительно для того, чтобы почтить память жертв политических репрессий 30–50-х годов прошлого века. Но все мы хорошо знаем, что 1937

В День памяти жертв политических репрессий Владимир Путин посетил Бутовский мемориальный комплекс. Бывший стрелковый полигон НКВД в Бутове известен как одно из мест массовых расстрелов и захоронений жертв политических репрессий. Только с августа 1937 по октябрь 1938 года здесь было расстреляно 20 тысяч 765 человек.

год считается пиком репрессий, но он (этот 1937 год) был хорошо подготовлен предыдущими годами жестокости. Достаточно вспомнить расстрелы заложников во время Гражданской войны, уничтожение целых сословий, духовенства, раскулачивание крестьянства, уничтожение казачества. Такие трагедии повторялись в истории человечества не однажды. И всегда это случалось тогда, когда привлекательные на первый взгляд, но пустые на поверку идеалы ставились выше основной ценности – ценности человеческой жизни, выше прав и свобод человека. Для нашей страны это особая трагедия. Потому что масштаб колоссальный. Ведь уничтожены были, сосланы в лагеря, расстреляны, замучены сотни тысяч, миллионы человек. При-

чем это, как правило, люди со своим собственным мнением. Это люди, которые не боялись его высказывать. Это наиболее эффективные люди. Это цвет нации. И, конечно, мы долгие годы до сих пор ощущаем эту трагедию на себе. Многое нужно сделать для того, чтобы это никогда не забывалось. Для того чтобы мы всегда помнили об этой трагедии. Но эта память нужна не сама по себе. Эта память нужна для того, чтобы мы понимали: для развития страны, для выбора наиболее эффективных путей решения проблем, перед которыми стоит страна сегодня, будет стоять в будущем, конечно, нужны политические споры и баталии, нужна борьба мнений; но для того, чтобы этот процесс был не разрушительным, для того, что-

бы он был созидательным – эти споры, эта политическая борьба не должны проходить вне рамок культурного, образовательного пространства. И, храня память о трагедиях прошлого, мы должны опираться на все самое лучшее, что есть у нашего народа. И мы должны объединять свои усилия для развития страны. У нас для этого все есть.

На фото: Владимир Путин с настоятелем храма Воскресения Христова и новомучеников и исповедников российских Кириллом, Патриархом Московским и всея Руси Алексием II, Уполномоченным по правам человека в Российской Федерации Владимиром Лукиным.

Кайнак: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/24627>

Varmış padişaa hem onun pomoş-nii. Pomoşniin adı Lalaymış. Olmazmış şini uşakla. Şini, alêy onnar başını, uşaklaa olsun deyni, gideyle imdat aaramaa.

Gidâ-gidâ, susamış onnar. Etişerlä bir çeşmeyä. Oturêyla çeşmä başına, içeylä su, dinneneylä. O arada geliy bir babu.

– Ne oturêrsınız, çocuum? – diy.

– Ne oturêriz, babu! – dârmışlä. –

Bizim olmêê uşaklaamız, da gideiz imdat aaramaa, uşamız olsun.

– Uşaanız olacek, ama lafınız olmaycek mı sora?

– Olmaycek! Korkma, babu!

– Verecem size birär alma, iyece-niz karılarınızlan, olacek uşaklaanız. Padişaan, – demiş, – olacek kız, Lalanın olacek çocuk. Ama, – dârmış, – günün biri gelecek, da onnar alınacak. Sora olmasın lafınız, ani onnarı braamêyceniz alınmaa.

Şindi bunnar kayıl olêrla. Dârmışlär:

– Kayılız! Salt evlat üzü görälim!

Bunnar alêy almalaa, şükür edeylä babuya, döneylä geeri. İyerlä karılarının. Olêy onnarın uşakları. Öle nice babu demiş – padişaa da bir kız, pomoşniinde de bir çocuk. Da koymuşlar onnarın adlarını Züfrem hem Dahril. Padişaa hem Lala öle kısmetliymişlä, ani uşakları kardaş-kızkardaş sayarmışla hem uşaklar, бүүдүкчä, onnara da sölemimişlä, ani onnar diil kardaş-kızkardaş.

Şindi бүүйey uşakla, gideylä şkolaya. Ozamannar klaslar ayırıymış – kızlar ayırı, çocuklar da ayırı. Şkolaya gidärkäne, kızlan çocuk gitmäzmiş bir klasa. Da, uroklardan çıktıyana, çeşme yanında beklärmişler biri-birlärni, eve gitmää. Yalnız gitmäzmişlär – ikisi birdän gidärmışlä.

Bir günü kız çıkmış, da beklärmış çocuu. Bir da onun yanına geler o babu:

– Ne bekliysin, kızım? – dârmış.

– Bekliim batimi, gelecek tä gidecez evä.

– O diil senin batin, – demiş babu.

– O senin kocan olacek.

Kız ıştırâmêê. Babu gidiy. Geliy çocuk.

– Bati, – dârmış kız, – bilersin mi ne? Geldi bir babu, dedi bana, ani sän benim kocam olaceymışın.

– Nası babu? Nerede o? Ne sölersin sän?

– Bilmeerim! – dârmış.

Gidey bunnar evä. Ertesi günü çıkıy çocuk ileri kızdän. Çocuk otırıy çeşme başında. Gene geliy babu, dârmış:

– Ne oturêsin, çocuum?

– Oturêm, – dârmış, – beklerim kız-kardaşım gelecek, da gidecez evä.

– O diil senin kızkardaşın, o senin karın olacek.

– Nası karım olacek? O benim kız-kardaşım!

– Görecän sän – o senin karın olacek.

Babu gider. Geler kız da onnar gideylä evä.

Geçer vakit. Onnar бүүйer. Бүün-yaarın – başlêrlar istenmää. İsteney bunnar, nekadaa isteney, uje lüzım alınsınnaa. Çocuk hiç çıkmazmış bu

kızdän. Padişaa da istämeer vermää kızı, da – vsö! Çocuk diil padişaa soy-larından! Lafları var, ama vermay!

Mêy, nâpsın bunnar şindi? Padişaa dârmış Lalaya: “Zapt et çocuunu, cel-lat edecäm onu!”

Nâpsın Lala, kıyamêê uşaa öldürtmää de. Çaarêr oolunu da deer ona: “Çocuum, bilersin mi ne, padişaa istämee sän onun kızının alınasın. Vereem sana bir hiibä altın. Bir da beygir. Da git ta, nerde gözün görecek, orda yaşa. Nerdä yaşamak bulacan – orda yaşa. Bän hiç kıyamêem seni öldürtmää. Biz ne buuştuk seni bulmaa deyni”.

Çocuk, alıp başını, gidey. Ama gitmää deyni geliy kıza.

Kız:

Hay gidär isän yolun olsun,

Derä-deniz yolun olsun.

Bendän kâri yar sevärsän,

Cellatlar buynun olsun.

Çocuk:

Hay gidär isän yolum olsun,

Derä-deniz yolum olsun.

Sendän kâri yar sevärsäm

Cellatlar buynum olsun.

Kız durgudê onnarı, yazêy kiyada, ani kızı bobası istee vermää Karaçor padişaanın çocuuna. Kız yazıy kiyada: “Dahril, – diy, – varsa nası gel, beni isteeylä Karaçor padişaaşının çocuuna vermää. Yalvarêm gel, zey bän sendän ayırılmadım!”

Alêrla kervancılar kiyadı, da neka-daa giderle, hep baarêla:

Ay göç ta biz, kervan da biz,

Herbiri derdä derman da biz.

Yazdılar, verdilär bir mitayim

Dahrile da verelim.

Babu gidey bir pazar almaa panayra nesaydı imää, da işidey bu sesi. Dahril ad da başka yokmuş. Bir bu çocuun adı Dahrilmiş. Almış babu bişey, hızlı geliy geeri. Çocuk dey ona:

– Ne, anam, geldin boş? Ne iyececz

biz bu afta?

– Neçin, oolum, geldim boş! – dey.

– Te bölä baardılar pek senin adını:

Ay göç ta biz, kervan da biz,

Herbiri derdä derman da biz.

Yazdılar, verdilär bir mitayim

Dahrile da verelim.

Çocuk srazu çıkêy, alêy şapkasını, alêy beygirini, piner atına, gidey aara-

Gagauz Halk masalı

Padişah hem Lala yada Dahril hem Züfrem

Ayırılêr onnar. Kız kalêy, çocuk gidey. Kız hastalanıy onun ardından – ölümä, aar. Kırk kız gezdire onu her gün, edi yıl sıravardı, yolun boyunda – satemen düzelsin. O yoldan kervannar geçärmış.

Çocuk sa gidä-gidä görer bir şılak yanêr bir küüyün kenarında. Uurêr orayı. Ačan bakêr – bir babu! Çocuk deer:

– Aney, babu, bän yokmu nicä bu gece geceliim sizdä?

– Neçin yok nicä çocuum? Ne yaptık bu yapıları, açan kimsey gecelämeycək!

Çocuk kalêy orada. Gecä lafedey hepsini, annadêy babuya nası olmuş onnaan işlää. Babu dârmış:

– Sän istärsaydın, dur bende.

– Durêym ozman, kalêym sendä, – kayıllık eder çocuk.

Çocuk kalıy. Babu gidärmış her pazar panayra, alarmış imää, iyinti.

Kızı sa hep yol boyunda gezdirele, ama bişeylen iilenmiy. Edi yıl gezdirele. O yoldan da panayra geçärmış arabalar. Bir günü yoldan üç araba otlan geçärmışlää. Kız dârmış onnara:

Hay, göç ta siz, kervan¹ da siz,

Herbiri derdä derman da siz.

Yazsam, versäm bir mitayim

Dahrilä vermäzmisiniz?

Bunnarın ikisi korkêyla, zerä bileylä, ani bu – padişaa kızı. Ona laf sölämää korkêyla. Gerkisi da dârmış: “Ne yapacek o bana, ye?!” O da çalêy:

Ay göç ta biz, kervan da biz,

Herbiri derdä derman da biz.

Yazsalar, verselär bir mitayim²

Dahrile da veräriz biz.

maa, nesteleri, arabacıları. Gidey açan, bulêy onnarı kasabada, çıkmamışlar taa panayrdan. Bulêy onnarı:

– Verin bana kiyadı – Dahril bän!

Bobası vermiş ona bir iibe altın, vere onnara altın, alıy kiyadı, döniy geeri. Kolverey beygiri, gidey evä beygir. Kendisi da gidey dooru kıza. Etişer kızın evinä, da çalêr:

Hay, merdondan (?), merdondan,

Dolaştım keşkinin (?) ardından,

Edi yıl izmet ettim,

Züfrem, senin derdindän.

Kız uyurmuş – uyanmış. Geeri çalmış:

(İlkin söleer, ani onu Karaçor padişaanın ooluna vereceklär).

Hay, sarı yaya asarlar,

Barimi³ taşa basarlar...

Yanıldım da söledim,

Umudumu keserlär...

Çocuk enidän çalıy:

Ha sarı yaya asmazlar,

Barini taşa basmazlar,

Yanıлмаadı bir Allaa,

Gelinin ucunu kesmezlär.

Kız kalkıy, açıy kapuyu. Girey gene çocuk içeri. “Ha-ha-ha, hi-hi-hi!” – onnar genä ikisi.

Padişaa açan gene duıy – bilmey naşêy yapsın, da bunu ayırsın kızdän. Nası yapsın?

Hazırlêy bir fiçı. Koyêr o çocuu fiçının içine diri, da dipley onu orêy. Da kolverer o fiçıyı deniz üstünä.

Kız genä hastalanıy, ama, yok nası sölemää – uje ölecek.

Şindi, gezdirerlä onu deniz boyun-da. Gene kırk kız, saylee, gezdirmiş onu deniz boyunda. Oyanı geziyla, buyanı geziyla – kız hep bakıy deniz üstünä. Umudu var fiçıyı görmää.

³ bari – güüs (rusça: грудь, торс)

Baká-baká, yırakta-yırakta bu görer bir karartı. Karartı dalıp çıkırmış, dalıp çıkırmış – fiçı. Kız demiş slugalaana: “Can sa – benim, altın sa, para sa – sizin!”

Dala-çıkı, dala-çıkı o fiçı yaklaşıy kenara. O yok nası çıksın kenara, zerä o fiçı. Onu lüzım çekmää. Kırk kız ekliy kasinkalarını biri-birine, ortaya da baalêla bir taş, da atêrla fiçının ötäänna. Kasinkalar olêr çatı, da çekerlä fiçıyı kenara.

Çekeylä fiçıyı. Ačan kız açêy fiçıyı – Dahril içindä, ölmüş. Sakal belinä kadar büyümüş. Züfrem alêy onu kucaklan, getirey evä. Sokêr sobasına⁴. Aalêy, aalêy, aalêy – hiç susmaycasına aalêy.

Şini, nası ayırsın bobası o kıızı?! Gene istee ayırmaa! Yok nası gömmää ölüyü – kız vermiy! Şini, bunnar üç-dört gün durıylar, aalêylar – padişaa bilmäzmiş ne yapsın! Kızını da istämee hiç acılamaa.

Kızın bobası dârmış: “Başka türlü biz onu alamayacez. Kesin ondan saklı bir parçacık Dahrilin etindän, da kauralım, da tavaylan götürelim isin, da, bekim, suulacek ondan da braacek gömelim”.

Kızın sa varmış bir palicii. O pali insancasına lafedeymiş. Palicik işitmiş padişaan laflarını da sölemiş kıza bu işi: “Abla, abla, – diy, – Dahrilin etinden keseceklär da, kaurup, sana getireceklär. Bak, – diy, – istärsen i, istärsen imä!”

Geliyle, kesiyle, saklıca kızdän bir parça Dahrilin etindän, doorêrla, kaurêrla, getireylä isin deyin. Ačan saurdêr elini, çakêê bir yumuruk tavaya – herersi lokma dolıy. Onnar küçücük kesmiş, kız ıştırâmêr, ama urmuş, imey. Gidiy sluşankaları padişaa sölärmışlär: “İmiy, açan urdu tavaya – herersi lokma oldu!” Padişaa dârmış: “Ölä sa, alacez zorlan. Yok ne yapmaa!”

Gene geley palicik kıza: “Abla, abla, – diy, – zorlan alacekla senin elindän Dahrili, da gömeceklä!”

Kız orêy bakınêê, burêy bakınêê – koyê bacaanın parmaanın arasına bir lama. Geliylä bakmaa – kız yapmasın kendinä bişey, da olmasın zarar, onnar yokkana orda. Bişey bulmêêlar. Gidey bunnar, da, açan geleylä almaa ölüyü, bakêrlar: kız yatêr Dahrilin yanında ölü – kesmiş kavasını, da ölmüş. Ačan geleylä – kız da ölü, Dahril da ölü.

Alêy onnar, gömeylä – acılık yolu varmış ilerdän, masal, ye – gömeylä onnar acılık yolun boyuna. İkisini, te bölä (gösterer), yannaşık gömerlär. Da anası-bobası acılaa gidärkene, görerlär: mezarlardan ilktän çıkêr iki gül – ikisinin da uurunda birär gül. Onnar okadar istenmişlär, istenmeleri Allahtan yazılıymış onnarın.

Şindi, anası-bobası başlêê aalamaa, da damnêê onnarın yaşları o güllerin arasına. Da o yaşlardan başlamış orada bir çalı büyümää. Nekadaa büyüyärmiş o güllä – okadar da çalı büyüyärmiş. Brakmarmış güllär biri-birlerinä yannaşsınnar.

Annattı Mariya Ananyevna (İvanovna) ZABUN (kızlık laabı – Ekonom), 29.02.1932-ci yılın duuması (Ütülü küüyündä), Eni Ütülü küüyü, Valkaneş rayonu, Gagauziya (Gagauz Yeri), Moldova Respublikası

⁴ soba – büyük oda, büyük baş maansında

¹ derman – yolcu, yılaççı

² mitayim – yazı (rusça: записка, послание)

Kızılderililerin Başkanının Vaşingtondaki Büük Başkana mektubu

May otuz yıl geeri, 1991-ci yılın Canavar ayın (oktäbri) 5-dä, “Ana Sözü” gazetasında tparlandı pek meraklı bir mekrub, ani “Duvarmiş” Kızılderililerin Başkanının SEATTLE tarafından Vaşingtondaki Büük Başkanına, 1853-1857 yıllarında Amerika Prezidenti Franklin PERJEye uurlu olarak yazılmış. Bu materialı ozaman biz Türkiyedä çıkan “Türkistan” jurnalından almışık. Sanêriz, ani bu mektubun önemni olması büün da hep ölä paalıdır.

Vaşingtondaki Büük Başkan bizdän topraklarımızı satın almaa istediini bildirän bir mektup yollamış. Dostluk-tan söz etmiş Büük Başkan... ama biz sizin dostluunuza läüzümnüni olmadı-nı biliriz...

Gök üzünü nasıl satın alabilirsiniz?

Yada satabilirsiniz?

Ya toprakların sıcaklığını?

Aazımdan çıkan sözlär yıldızlara benzeer, Büük Başkan, hiç sünmezlar. Bu üzerä söyleyeceklerimä yınanınız.

Havanın taazä kokusuna Saabi olmayan birisi onu nasıl satabilir? Ayozludur bu topraklar benim için hem milletim için...

Yaamur sorası yalabıklı her çam yapraa

Denizi kucaklayan kumnuklar

Karannıklı daaların koynundaki du-man,

Cıvıldayan böceklär...

Hem belli ki: Kızılderili adamın anıları

Aaçların öz suyunda saklıdır.

Toprak bizim anamızdır.

Hem bizim ölülerimizi bu toprakla-rı unutmaz.

Karaca, at hem Büük Kartal erkek kardaşımızdır.

Kayalar, çayırılar, kulilär hem insannarın ılık sıcaklı hep o ayledändir.

Vaşingtondaki Büük Başkan bizdän topraklarımızı istedi zaman bütün bunnarı istemektädir. Büük Başkan bizim bobamız, biz da onun uşakları olacekmışız?

Büük Ruh milletimizi sever, ama nedändir, bilinmüz, Kızılderili uşaklarını inkär etti. Şindi sizä maşınalar yollêer hem çok yakınnarda beklenmedik yaamurlar sorası yataklarımıza taşan bölmeklär örnä biyazdan bu toprakların her karışını dolduracak. Bizlär üsüz kaldık. Çünkü başka soy-lardanız. Çünkü ihtärlarmız türlü an-natmaklar annadêrlar.

Bilersiniz ki...

Derelerin hem bölmelerin içindän geçän sular

Sadece su diildir.

Atalarımızın kanıdır o.

Biläsiniz ki, bu toprakları sizä sat-tımızda

Göllerin yalabıklı sularında Milletimin annatmaklarını annatıl-dıını...

Uşaklarınıza üüretmelisiniz.

Suların çıkardı seslär atalarımızın sesidir

Bölümnär kardaşımızdır

Bunnarı uşaklarınıza üüretmelisi-niz.

Biyaz adam bizi annamaz

Biliriz.

Toprak onun kardaşı diil – duşma-nıdır.

Bobalarının mezarlarını geridä bra-kıp biyaz adam

Topraa uşaklarından çalar.

Aaçlı dünnäya saracak biyaz adam.

Her aardından koca bir çöl braka-ceksin:

Sabahı sizi daaların karnından duu-an güneşi görür,

Da kaçır.

Bobalarımızın külleri ayozlular topraklara yayılır. Bir Kızılderiliyim da annamêrim. Kasabalarınızı da annamêrim. Orada sessizlik yok ki... Yaprakların seslerini, böceklerin vızıl-tılarını, kuşların ötüşünü hem kurbaal-rın türkülerini işidäbildiiniz erlär yok orlarda.

Bir Kızılderiliyim da annamêrim. Bän, gölü yalayarak, gelän lüzgär se-sini, üülen yaamurun temizliini hem çam yaprakların kokusunu severim.

Sizä bu toprakları satarsak bilmeli-siniz ki hava bizim için paalıdır. Her bir iş hep o solumadan pay alır da hava bütün cannılar tarafından ortak kulla-nılır. Bu üzdän onu kirletmeyin. Hava ömürdä tüttü herbir işlän ruhunu pay-laşır.

Demir at (lokomotiv),

Öldürüp, çürümeyä braktınız.

Binnärcä bizondan paalı nasıl ola-bilir?

Nasıl? Annamêrim.

Hayvannar insannarı braksa,

İnsannar ruhlarının yalnızlından ölmüz mi?

Hayvannarın başına gelän, insanna-rın da başına gelecek.

Topraan başına gelän, oolların da başına gelecek.

Uşaklarınızın ayak bastı bu toprak-

ların, atalarımızın küllerinnän örtülü olduunu annatmalısınız. Uşaklarınıza, bizim üürettiimiz işleri üüredin.

Toprak bizim anamızdır. Toprak tükürülmüz. Toprak insan diil, insan topraa baalıdır. İnsan ömür dokusunun içindeki bir sicimidir sadecä.

Biyaz adam neyi satın almak isteer? Gök üzü hem toprakların sıcaklığını mı?

Koşan antilopaların çabukluunu mu?

Biz sizä bunnarı nasıl satabiliriz?

Hem siz nasıl satın alabilirsiniz?

Bir kiyat parçasını imzaladımız da biyaz adama verdiimiz için her şeyi yapabileceyni mi sanêr biyaz adam?

Havanın taazeleenä hem suyun pı-rılıtısına saabi deyilecek, bunu nasıl sa-tabiliriz sizä? Son bizon da öldüündä onnarı tekrar nasıl satın alabilirsiniz.?

Biyaz adam geçici bir kuvettir da o kendini her şey sanmaktadır.

Bir insan anasına saabi olabilir mi?

Günnerimizin kalan kısımnarını neredä geçireceğ önemni diil. Uşakları-mız bobalarının hodulluklarını kırılmış gördülär. Düüşçülerimiz utandırıldılar. Taratmak sorası kendilerini içkiyâ hem imeyâ verdilär. Bu yollan tennerini uyuştürêrlar. Birkaç kış ömürümüzün kaldı bu topraklarda, yasıımız tutacak bir tek kişi bilä kalmayacak.

Ama neyâ aalayalım? İnsannar denizdeki dalgalar gibi gelip geçerlär. Biz gideriz, ama biyaz adamın da bir gün açmak yapmak bir şeyi bu gündän bileriz. Hepimiz hep o büük ruhtan geleriz. Biyazlar da bir gün bu toprak-lardan gidecektir, beki da bütün başka bölüklerdän taa çabuk. Yataklarınızı zihirlemeyä ilerledin. Da bir gecä ken-di bokluklarınızda buulaceksınız. Bu kadarı bizim için şimdi bilinmüzdir. Ama bileriz ki, batışınızda her tarafa parlak bir şafk yayaceksınız.

Bütün bizonnar öldürülükten, ya-ban atları evleştirdiktän, daaların en saklı koşelerine kadar dünnäa insan kokusunun dolduunda, sevimni te-pelerin görüntüsü lafedilän tellärlän kirledildiktän sora... Bir bakaceniz ki... Gökteki kartallar yok olmuş. Hız-lı koşan kulilerä “kalın saalicaklan”

demişiniz. Bu ne demäktir, bilersiniz mi? Bu – yaşamanın sonu, da sadecä taa ilikli ömürdä kalmanın başlangıcıdır. Büük Ruh bizim hayvannara hem Kızılderililerä saabi olmanızı istedi, her biçimdä bunun özel bir annamı vardır, ama bu vakıta bilämeeriz.

Biz (kardaşlarımızinkindän nekadarmamamalı olursa olsun) her insanın istedi gibi yaşamasını bir tarafta brak-maa korunuruz. Eer biz teklifinizi ka-bul edärsäk, bu sadece eni toprakları korumak altına almak için olacektir da orada son günnerimizi raat hem uslu geçiräbiliriz, bekim.

Son Kızılderili da bu topraklardan gitti gün hem onun anması, yalnız bir buludun sonsuz çayırılar üzerindeki gölgesi olarak kaldı zaman, atalarımı-zın ruhu da bu derä kenarlarında hem daalarda yaşamasını ilerledecek.

Sizä bu topraklarımızı sattımız zaman, siz da onu bizim sevdiimiz gibi seviniz, onunnan bizim ilgilen-diimiz gibi ilgileniniz. Onu bu gün bulduunuz gibi aklınıza getiriniz. Bu toprakları hem üzerindeki cannıları uşaklarınız için koruyunuz. Çünkü bu dünnäa ayozludur. Biyaz adam bilä ortak ecelimizdän kaçamaz, beki biz hepimiz kardaşız, bunu zaman göste-recek.

“Türkistan” jurnalından,
 (“Ana Sözü” gazetası, 1991-ci yıl,
 Canavar ayın (oktäbri) 5-şi)

“Dionis TANASOGLU” gagauz Milli teatrusu onlain sezonda gözterer

Kirez ayın (iyün) 1-dän beeri, Mol-dovada hem Gagauziyada koronavirus durumun keskinleşmesinnän, Gagauziyanın Çadır kasabasında bu-lunan “Dionis TANASOGLU” gaga-uz Milli teatrusu açtı onlain sezon-u, da spektaklleri var nicä siiretmää teatrünün youtube kanalında.

Büünkü günädän artık oynandı spektakllär: 01.06.2020 – “İki pot-marçık”, avtor hem rejisör – İon PO-PESKU; 07.06.2020 – “Kıvrak evcöz”, rejisör – Mihail KONSTANTİNOV; 07.06.2020 – “Dokuzuncu Tümen” (Dede Korkut), avtor hem rejisör – Todur ZANET; 10.06.2020 – “Aybo-

lit doktoru”, rejisör – Anatoliy RA-DULOV; 14.06.2020 – “Oglan hem Länka”, avtor – Dionis TANASOGLU, rejisör – Valeriy MOGUTENKO; 19.06.2020 – “Kolobok”, rejisör – Mi-hail KONSTANTİNOV. 21.06.2020 – “Aaçlık kurbannarı”, avtor hem rejisör – Todur ZANET.

Ayın bitkisinädän gösterilecek taa 2spektakli:

26.06.2020 günü – masal spektak-lisi “Horoşçuk hem güneşçik”, avtor hem rejisör – Viktor İGNAT.

28.06.2020 günü – “Taş ev içindä”, avtor – Vasile ALEKSANDRI, rejisör – İlya HACI.

“ANA SÖZÜ”Gagauz dilindä gazeta
Çıkêr 14.08.1988 beeri

Kurucu “ANA SÖZÜ” S.R.L.
Sertifikat No. 1003600086420

Todur ZANET
Baş redaktor

İndeksi - PM – 21358

Gazeta “Universul” basım evindä basilêr
Tiraj – 3020 ekz. Sımarlamak No: 543

YAZIŞMA ADRESİMİZ:
RM – 2028, Moldova, Kişinêu,
c/p Nr. 1025. Tel/fax: 022 28-18-04

e-mail: todur.zanet@gmail.com
zanet@anasozu.com